

Верховний Суд
Касаційний цивільний суд
просп. Повітрофлотський, 28
м. Київ, 03063

Україна
Оплачено
Дог. №
27/111.11.1.2.-1
04.01.2022

Київ-63

03063 0854704 5

№№ вкладених документів

вих № 17896/0/22-22 (8):

Шолкіну Миколі / вул. Запорізька,
11, кв. 57, м. Запоріжжя, 69002

№ конверта 87364/0/1-22

ВЕРХОВНИЙ СУД
КАСАЦІЙНИЙ ЦИВІЛЬНИЙ СУД

Управління забезпечення роботи Другої судової палати

просп. Повітрофлотський, 28 м. Київ, 03063
тел. (044) 591 10 00, тел./факс (044) 253 86 20
e-mail: kcs@supreme.court.gov.ua
Код ЄДРПОУ 41721784

№ 61-19312 св21

№ 331/3702/19

Жовтневий районний суд
м. Запоріжжя

Запорізький апеляційний суд
inbox@zpa.court.gov.ua

Миколі Щолкіну

✓ 69002, м. Запоріжжя,
вул. Запорізька, 11, кв. 57

Георгію Габуєву

69018, м. Запоріжжя,
вул. Перемоги, 42, оф. 11

Запорізька міська рада

69105, м. Запоріжжя,
пр-т., Соборний, 206

ТОВ «Константа»

69035, м. Запоріжжя,
пр-т., Соборний, 200/29

Управління забезпечення роботи Другої судової палати Касаційного цивільного суду в складі Верховного Суду надсилає цивільну за позовом Щолкіна Миколи Володимировича до Запорізької міської ради, третя особа – товариство з обмеженою відповідальністю «Константа» в особі ліквідатора Комарової Анжеліки Вячеславівни, про надання згоди на прийняття, передачу та прийняття до комунальної власності територіальної громади м. Запоріжжя об'єктів житлового фонду, разом з постановою від 22 червня 2022 року.

Додатки:

1. Цивільна справа № 331/3702/19 у 5 т. та диски на першу адресу.
(5 том 1 диск, 4 том 1 диск, 2 том 3 диски)
2. Копія постанови на 8 арк. на інші адреси для виконання і до відома.

Помічник судді

Олена ОЛІЙНИК

ВЕРХОВНИЙ СУД
Касаційний цивільний суд
вих № 17896/0/222-22 від 06.07.2022

Верховний
Суд

Постанова Іменем України

22 червня 2022 року
м. Київ

справа № 331/3702/19

провадження № 61-19312св21

Верховний Суд у складі колегії суддів Другої судової палати Касаційного цивільного суду:

головуючого – Червинської М. Є.,

суддів: Бурлакова С. Ю., Зайцева А. Ю., Коротенка Є. В., Коротуна В. М. (суддя-доповідач),

учасники справи:

позивач – Щолкін Микола Володимирович,

відповідач – Запорізька міська рада,

третя особа – товариство з обмеженою відповідальністю «Константа» в особі ліквідатора Комарової Анжеліки Вячеславівни,

розглянув у порядку спрощеного позовного провадження без повідомлення учасників справи касаційну скаргу представника Щолкіна Миколи Володимировича – Габуєва Георгія Юрійовича на рішення Жовтневого районного суду м. Запоріжжя від 20 квітня 2021 року у складі судді Світлицької В. М. та постанову Запорізького апеляційного суду від 29 вересня 2021 року у складі колегії суддів: Белки В. Ю., Кухаря С. В., Онищенко Е. А.,

ВСТАНОВИВ:

ІСТОРІЯ СПРАВИ

Короткий зміст позовних вимог

У серпні 2019 року Щолкін М. В. звернувся до суду із позовом до Запорізької міської ради, третя особа – ТОВ «Константа» в особі ліквідатора Комарової А. В., про надання згоди на прийняття, передачу та прийняття до комунальної власності територіальної громади м. Запоріжжя об'єктів житлового фонду.

Позов мотивовано тим, що ТОВ «Константа» є замовником, а отже згідно статті 876 ЦК України і власником будівництва об'єктів житлового фонду багатоквартирних житлових будинків за адресою: вул. Фортечна, 3Б в м. Запоріжжя.

Ухвалою Господарського суду м. Запоріжжя від 27 січня 2016 року у справі № 908/6167/15 порушено справу про банкрутство ТОВ «Константа». Постановою Господарського суду м. Запоріжжя від 02 травня 2018 року ТОВ «Константа» визнано банкрутом і відкрито ліквідаційну процедуру.

Зазначав, що до відповідача неодноразово надходили пропозиції прийняти зазначене майно до комунальної власності, але жодного рішення з цього питання не було прийняте.

Незавершене будівництво житлового призначення також відноситься до житлового фонду, а отже не включаються в ліквідаційну масу банкрутства.

Вказує, що відсутність реєстрації права власності щодо об'єктів житлового фонду не перешкоджає передачі цього майна.

Посилаючись на зазначені обставини, Щолкін М. В. просив надати Запорізькій міській раді згоду на прийняття до комунальної власності територіальної громади м. Запоріжжя об'єктів житлового фонду за адресою: вул. Фортечна, 3Б в м. Запоріжжя; Запорізькій міській раді прийняти до комунальної власності територіальної громади м. Запоріжжя об'єкти житлового фонду за адресою: вул. Фортечна, 3Б в м. Запоріжжя та стягнути з відповідача понесені судові витрати.

Щодо юрисдикції спору

Короткий зміст ухвали суду першої інстанції

Ухвалою Жовтневого районного суду м. Запоріжжя від 19 березня 2020 року закрито провадження у цивільній справі за позовом Щолкіна М. В. до Запорізької міської ради, третя особа – ТОВ «Константа», про надання згоди на прийняття, передачу та прийняття до комунальної власності територіальної громади м. Запоріжжя об'єктів житлового фонду.

Судове рішення суду першої інстанції мотивовано тим, що оскільки справи у спорах за участю боржників, стосовно яких порушені провадження у справах про банкрутство, розглядаються господарськими судами, у провадженні яких перебувають справи про банкрутство, тому спір, який виник між сторонами, підлягає розгляду в порядку господарського судочинства.

Короткий зміст постанови суду апеляційної інстанції

Постановою Запорізького апеляційного суду від 26 травня 2020 року апеляційну скаргу Щолкіна М. В. задоволено.

Ухвалу Жовтневого районного суду м. Запоріжжя від 19 березня 2020 року скасовано, справу направлено до суду першої інстанції для продовження розгляду справи.

Постанова апеляційного суду мотивована тим, що позов пред'явлено до Запорізької міської ради, вимоги позову мають зобов'язальний (немайновий) характер, а саме надання згоди на прийняття, передачу та прийняття до комунальної власності територіальної громади м. Запоріжжя об'єктів житлового фонду. При цьому позивач вимог до ТОВ «Константа» не пред'явив, а тому відсутні правові підстави вважати, що справа підлягає розгляду в порядку господарського судочинства.

Короткий зміст постанови суду касаційної інстанції

Постановою Верховного Суду від 20 січня 2021 року касаційну скаргу ТОВ «Константа» в особі ліквідатора арбітражного керуючого Комарової А. В. залишено без задоволення.

Постанову Запорізького апеляційного суду від 26 травня 2020 року залишено без змін.

Верховний Суд застосувавши правову позицію Великої Палати Верховного Суду,

викладену у постанові від 28 січня 2020 року у справі 50/311-б (провадження № 12-143гс19) вказав, що апеляційний суд, скасовуючи ухвалу суду першої інстанції про закриття провадження у справі, встановивши, що позовні вимоги Щолкіна М. В. щодо надання згоди на прийняття, передачу та прийняття до комунальної власності територіальної громади м. Запоріжжя об'єктів житлового фонду мають зобов'язальний (немайновий) характер, дійшов правильного висновку, що справа підлягає розгляду у порядку цивільного судочинства.

При цьому апеляційний суд врахував, що ТОВ «Константа» визнано банкрутом щодо товариства відкрита ліквідаційна процедура, проте позивач вимог до товариства не пред'явив, а тому відсутні підстави вважати, що спір підлягає розгляду в порядку господарського судочинства.

Щодо розгляду спору по суті заявлених вимог

Короткий зміст рішення суду першої інстанції

Рішенням Жовтневого районного суду міста Запоріжжя від 20 квітня 2021 року у задоволенні позову відмовлено.

Рішення суду мотивовано відсутністю підстав для задоволення позову, оскільки передача об'єктів у комунальну власність територіальних громад відбувається шляхом прийняття рішення відповідною радою про надання згоди на прийняття об'єктів та їх фактичної передачі за процедурою, відповідно до положення про порядок передачі в комунальну власність державного житлового фонду, що перебуває у повному господарському віданні або в оперативному управлінні підприємств, установ, та організацій, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 листопада 1995 року № 891, Положенню про порядок передачі об'єктів права державної та комунальної власності, затвердженого постановою КМУ від 21 вересня 1998 року № 1482. Крім того, суд зробив висновок про те, що процедура передачі об'єкта незавершеного будівництва у комунальну власність територіальної громади не затверджена.

Короткий зміст рішення суду апеляційної інстанції

Постановою Запорізького апеляційного суду від 29 вересня 2021 року апеляційну скаргу представника Щолкіна М. В. – Габуєва Г. Ю. залишено без задоволення.

Рішення Жовтневого районного суду міста Запоріжжя від 20 квітня 2021 року залишено без змін.

Залишаючи апеляційну скаргу представника Щолкіна М. В. – Габуєва Г. Ю. без задоволення, апеляційний суд погодився з висновком суду першої інстанції.

Короткий зміст вимог та доводів касаційної скарги

25 листопада 2021 року представник Щолкіна М. В. – Габуєв Г. Ю. через засоби поштового зв'язку подав до Верховного Суду касаційну скаргу, у якій просить скасувати рішення Жовтневого районного суду м. Запоріжжя від 20 квітня 2021 року та постанову Запорізького апеляційного суду від 29 вересня 2021 року та прийняти нове рішення, яким позов задовольнити.

Касаційна скарга, мотивована тим, що висновок судів першої та апеляційної інстанцій про те, що процедура об'єкта незавершеного будівництва у комунальну власність територіальної громади не затверджена є помилковим.

Підставою касаційного оскарження вказаних судових рішень представник заявника зазначає неправильне застосування судом норм матеріального права та порушення норм процесуального права, а саме: застосування апеляційним судом в оскаржуваному рішенні норми права без урахування висновку щодо застосування норми права у подібних правовідносинах, викладеного у постанові Верховного Суду від 24 жовтня 2018 року в справі № 910/1305/15-г, постанові Верховного Суду від 28 листопада 2019 року в справі № 2340/3933/18, постанові Верховного Суду від 08 липня 2021 року в справі № Б-19/81-10, постанові Верховного Суду від 19 лютого 2019 року в справі № 5023/182/12 (пункт 1 частини другої статті 389 ЦПК України).

Доводи інших учасників справи

28 грудня 2021 року Запорізька міська рада через засоби поштового зв'язку подала до Верховного Суду відзив, у якому просить касаційну скаргу представника Щолкіна М. В. – Габуєва Г. Ю. залишити без задоволення, а рішення Жовтневого районного суду міста Запоріжжя від 20 квітня 2021 року та постанову Запорізького апеляційного суду від 29 вересня 2021 року залишити без змін.

Рух касаційної скарги та матеріалів справи

Ухвалою Верховного Суду від 03 грудня 2021 року поновлено представнику Щолкіна М. В. – Габуєву Г. Ю. строк на касаційне оскарження рішення Жовтневого районного суду м. Запоріжжя від 20 квітня 2021 року та постанови Запорізького апеляційного суду від 29 вересня 2021 року. Відкрито касаційне провадження у даній справі та витребувано матеріали цивільної справи з Жовтневого районного суду міста Запоріжжя.

21 грудня 2021 року матеріали цивільної справи надійшли до Верховного Суду.

Ухвалою Верховного Суду від 10 січня 2021 року справу призначено до судового розгляду.

ПОЗИЦІЯ ВЕРХОВНОГО СУДУ У СКЛАДІ КОЛЕГІЇ СУДДІВ ДРУГОЇ СУДОВОЇ ПАЛАТИ КАСАЦІЙНОГО ЦИВІЛЬНОГО СУДУ

Згідно з положеннями частини другої статті 389 ЦПК України підставами касаційного оскарження судових рішень, зазначених у пункті 1 частини першої цієї статті, є неправильне застосування судом норм матеріального права чи порушення норм процесуального права виключно у таких випадках: 1) якщо суд апеляційної інстанції в оскаржуваному судовому рішенні застосував норму права без урахування висновку щодо застосування норми права у подібних правовідносинах, викладеного у постанові Верховного Суду, крім випадку наявності постанови Верховного Суду про відступлення від такого висновку; 2) якщо скаржник вмотивовано обґрунтував необхідність відступлення від висновку щодо застосування норми права у подібних правовідносинах, викладеного у постанові Верховного Суду та застосованого судом апеляційної інстанції в оскаржуваному судовому рішенні; 3) якщо відсутній висновок Верховного Суду щодо питання застосування норми права у подібних правовідносинах; 4) якщо судові рішення оскаржується з підстав, передбачених частинами першою, третьою статті 411 цього Кодексу. Підставами касаційного оскарження судових рішень, зазначених у пунктах 2, 3 частини першої цієї статті, є неправильне застосування судом норм матеріального права чи порушення норм процесуального права.

Частиною першою статті 400 ЦПК України встановлено, що переглядаючи у касаційному порядку судові рішення, суд касаційної інстанції в межах доводів та вимог касаційної скарги, які стали підставою для відкриття касаційного провадження, перевіряє правильність застосування судом першої або апеляційної інстанції норм матеріального чи процесуального права і не може

встановлювати або (та) вважати доведеними обставини, що не були встановлені в рішенні чи відкинуті ним, вирішувати питання про достовірність або недостовірність того чи іншого доказу, про перевагу одних доказів над іншими.

Перевіривши доводи касаційної скарги, врахувавши аргументи, наведені у відзиві на касаційну скаргу, Верховний Суд дійшов висновку, що касаційна скарга підлягає частковому задоволенню з таких підстав.

Фактичні обставини справи

Судами попередніх інстанцій встановлено, що 17 лютого 2007 року між ТОВ «Константа» (продавець) та Щолкіним М. В. (покупець) був укладений договір купівлі-продажу цінних паперів № 0216207-Г, предметом якого є купівля-продаж пакету облігацій-сукупність облігацій, відповідно до цього договору, яка надає їх власнику право отримати об'єкт у власність згідно з умовами, викладеними в інформації.

Відповідно до акту прийому-передачі цінних паперів до договору купівлі-продажу цінних паперів № 0216207-Г від 17 грудня 2007 року ТОВ «Константа» передала, а Щолкін М. В. прийняв наступні цінні папери загальною вартістю 1 278 811,50 грн у кількості 23 230 шт., дата закінчення погашення – 02 січня 2010 року.

17 грудня 2007 року між ТОВ «Константа» та Щолкіним М. В. був укладений договір про бронювання квартир для передачі у власність № 0217007Г/170, відповідно до умов якого за Щолкіним М. В. бронюється квартира та визначається порядок погашення облігації і передачі об'єкта нерухомості, яким є окрема квартира в житловому будинку, який буде збудований за будівельною адресою: Грязнова, 3 б в кварталі поміж вул. Запорізькою, вул. Грязнова, вул. Героїв Сталінграду, Прибережною магістраллю у власність. ТОВ «Константа» взяла на себе зобов'язання погасити облігації шляхом передачі квартири у власність.

Згідно з інформаційною довідкою з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно та Реєстру власності на нерухоме майно, Державного реєстру іпотек, Єдиного реєстру заборон відчуження об'єктів нерухомого майна щодо об'єкта нерухомого майна № 215090157 від 06 липня 2020 року відомості про реєстрацію права власності на нерухоме майно за адресою: м. Запоріжжя, вул. Фортечна (Грязнова) буд. 3 б - відсутні.

Постановою Господарського суду Запорізької області від 02 травня 2018 року ТОВ «Константа» визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру.

Звертаючись до суду з даним позовом, Щолкін М. В. зазначав що предметом позову є надання Запорізькою міською радою згоди на прийняття до комунальної власності територіальної громади м. Запоріжжя об'єктів житлового фонду за адресою: м. Запоріжжя, вул. Фортечна, 3 б. Спір виник з приводу невиконання відповідачем повноважень для набуття цивільних прав, а саме права власності, а не владно-управлінських повноважень позивача.

Вирішуючи спір, та відмовляючи у задоволенні позову, суд першої інстанції з висновком якого погодився й апеляційний суд, виходив із того, що відсутні підстави для задоволення позову, оскільки передача об'єктів у комунальну власність територіальних громад відбувається шляхом прийняття рішення відповідною радою про надання згоди на прийняття об'єктів та їх фактичної передачі за процедурою, відповідно до положення про порядок передачі в комунальну власність державного житлового фонду, що перебуває у повному господарському віданні або в оперативному управлінні підприємств, установ, та організацій, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 листопада 1995 року № 891, Положенню про порядок передачі об'єктів права державної та комунальної власності, затвердженого постановою КМУ від 21 вересня 1998 року № 1482. Крім того, суд зробив висновок про те, що процедура передачі об'єкта незавершеного будівництва у комунальну власність територіальної громади не затверджена.

Мотиви, з яких виходить Верховний Суд, та застосовані норми права

У частинах першій, другій та п'ятій статті 263 ЦПК України встановлено, що судові рішення повинно ґрунтуватися на засадах верховенства права, бути законним і обґрунтованим.

Законним є рішення, ухвалене судом відповідно до норм матеріального права із дотриманням норм процесуального права.

Обґрунтованим є рішення, ухвалене на підставі повно і всебічно з'ясованих обставин, на які сторони посилаються як на підставу своїх вимог і заперечень, підтверджених тими доказами, які були досліджені в судовому засіданні.

Зазначеним вимогам закону оскаржувані судові рішення повністю не

відповідають.

Відповідно до статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод від 04 листопада 1950 року (далі – Конвенція) кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом.

Завданням цивільного судочинства є справедливий, неупереджений та своєчасний розгляд і вирішення цивільних справ з метою ефективного захисту порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод чи інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб, інтересів держави.

Обов'язком суду при розгляді справи є дотримання вимог щодо всебічності, повноти й об'єктивності з'ясування обставин справи та оцінки доказів.

Усебічність та повнота розгляду передбачає з'ясування усіх юридично значущих обставин та наданих доказів з усіма притаманними їм властивостями, якостями та ознаками, їх зв'язків, відносин і залежностей. Усебічне, повне та об'єктивне з'ясування обставин справи забезпечує, як наслідок, постановлення законного й обґрунтованого рішення.

Застосування для вирішення спору у цій справі норм Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» (далі – Закон про банкрутство), поряд із нормами введеного в дію 21 жовтня 2019 року Кодексу України з Процедур Банкрутства (далі – КУзПБ), зумовлено моментом виникнення спірних правовідносин та однаковим їх правовим регулюванням за змістом відповідних норм цих законодавчих актів (частини тринадцятої статті 41 Закону про банкрутство, частини сьомої статті 61 КУзПБ).

Частиною першої статті 42 Закону про банкрутство передбачено, що всі види майнових активів (майно та майнові права) банкрута, які належать йому на праві власності або господарського відання на дату відкриття ліквідаційної процедури та виявлені в ході ліквідаційної процедури, включаються до складу ліквідаційної маси, за винятком об'єктів житлового фонду, в тому числі гуртожитків, дитячих дошкільних закладів та об'єктів комунальної інфраструктури, що належать юридичній особі - банкруту, які передаються в порядку, встановленому законодавством, до комунальної власності відповідних територіальних громад без додаткових умов і фінансуються в установленому порядку.

Згідно з частиною дев'ятою статті 8 Закону України «Про приватизацію державного житлового фонду» у разі банкрутства підприємств, зміни форми власності або ліквідації підприємств, установ, організацій, у повному господарському віданні яких перебуває державний житловий фонд, останній (у тому числі гуртожитки) одночасно передається у комунальну власність відповідних міських, селищних, сільських Рад народних депутатів.

У частині тринадцятій статті 41 Закону про банкрутство передбачено, що у разі ліквідації підприємства - банкрута, зобов'язаного згідно із законодавством передати територіальній громаді об'єкти житлового фонду, в тому числі гуртожитки, дитячі дошкільні заклади та об'єкти комунальної інфраструктури, арбітражний керуючий (ліквідатор) передає, а орган місцевого самоврядування приймає такі об'єкти без додаткових умов у порядку, встановленому законодавством.

Так само, КУзПБ у частині сьомій статті 61 визначає, що у разі ліквідації підприємства-банкрута, зобов'язаного згідно із законодавством передати територіальній громаді об'єкти житлового фонду, в тому числі гуртожитки, дитячі дошкільні заклади та об'єкти комунальної інфраструктури, арбітражний керуючий передає, а орган місцевого самоврядування приймає такі об'єкти без додаткових умов у порядку, встановленому законом.

Верховний Суд акцентує, що обов'язку ліквідатора передати зазначені об'єкти до комунальної власності територіальної громади кореспондує обов'язок органу місцевого самоврядування прийняти такі об'єкти без додаткових умов у порядку, встановленому законом. Ці обов'язки є чітко встановленими, а не дискреційними.

Тлумачення змісту цих норм дає підстави для висновку, що відмова органу місцевого самоврядування від виконання імперативного припису спеціальних законодавчих актів (законів) щодо передачі/прийняття об'єктів житлового фонду банкрута до комунальної власності територіальних громад не може бути обґрунтована недоцільністю таких дій тощо.

Частиною третьою статті 41 Закону України «Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності» визначено, що рішення щодо передачі об'єктів житлового фонду, гуртожитків та інших об'єктів соціальної інфраструктури у комунальну власність приймаються органами, уповноваженими управляти державним майном, самоврядними організаціями

за згодою відповідних сільських, селищних, міських, районних у містах рад, а у спільну власність територіальних громад сіл, селищ, міст - за згодою районних або обласних рад.

Згідно з частинами першою, третьою статті 1 Закону України «Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності» цей Закон регулює відносини, пов'язанні з передачею об'єктів права державної власності у комунальну власність територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах або у спільну власність територіальних громад сіл, селищ, міст, а також об'єктів права комунальної власності у державну власність. Передача у державну або комунальну власність об'єктів права інших форм власності може регулюватися положеннями цього закону, якщо інше не передбачено законом або рішеннями відповідних місцевих рад.

У статті 2 Закону України «Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності» передбачено, що об'єктами передачі згідно з цим Законом є, крім іншого, об'єкти житлового фонду (у тому числі гуртожитки як об'єкти нерухомого майна, житлові комплекси та/або їх частини) та інші об'єкти соціальної інфраструктури (навчальні заклади, заклади культури (крім кінотеатрів), фізичної культури та спорту, охорони здоров'я (крім санаторіїв, профілакторіїв, будинків відпочинку та аптек), соціального забезпечення, дитячі оздоровчі табори), які перебувають у повному господарському віданні чи оперативному управлінні державних підприємств, установ, організацій або не увійшли до статутного капіталу господарських товариств, створених у процесі приватизації (корпоратизації), у тому числі не завершені будівництвом.

За змістом статті 4 Закону України «Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності» передача об'єктів у комунальну власність територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах здійснюється за наявності згоди відповідних сільських, селищних, міських, районних у містах рад, якщо інше не передбачено законом.

Відповідно до частин першої, другої статті 4-1 Закону України «Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності» передача об'єктів житлового фонду, гуртожитків та інших об'єктів соціальної інфраструктури здійснюється у порядку, встановленому цим Законом, з урахуванням особливостей, визначених цією статтею. Ініціатива щодо передачі об'єктів житлового фонду, гуртожитків та інших об'єктів соціальної інфраструктури у комунальну власність може виходити відповідно від органів, визначених

статтею 3 цього Закону, підприємств, на балансі яких перебувають ці об'єкти, а також господарських товариств, створених у процесі приватизації (корпоратизації).

Ініціатива щодо передачі об'єктів права державної та комунальної власності може виходити відповідно від органів, уповноважених управляти державним майном, Національної академії наук, інших аналогічних самоврядних організацій, яким передано в користування державне майно (далі - самоврядні організації), місцевих органів виконавчої влади, відповідних органів місцевого самоврядування (стаття 3 Закону України «Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності»).

Згідно з частиною третьою статті 4-1 Закону України «Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності» рішення щодо передачі об'єктів житлового фонду, гуртожитків та інших об'єктів соціальної інфраструктури у комунальну власність приймаються органами, уповноваженими управляти державним майном, самоврядними організаціями за згодою відповідних сільських, селищних, міських, районних у містах рад, а у спільну власність територіальних громад сіл, селищ, міст - за згодою районних або обласних рад. Пропозиції щодо передачі об'єктів житлового фонду, гуртожитків та інших об'єктів соціальної інфраструктури, які належать підприємствам, погоджуються з цими підприємствами, а щодо передачі об'єктів житлового фонду (крім гуртожитків) та інших об'єктів соціальної інфраструктури, споруджених за рахунок коштів підприємств, - також з трудовими колективами цих підприємств. Пропозиція вважається погодженою з трудовим колективом підприємства за наявності рішення загальних зборів трудового колективу, прийнятого більшістю голосів від загальної кількості працівників підприємства.

У постанові Верховного Суду від 08 липня 2021 року у справі № Б-19/81-10 зроблено висновок про те, що «Суд першої інстанції вказавши, що об'єкти житлового фонду боржника не можуть бути включені до ліквідаційної маси банкрута, а норми Закону про банкрутство та КУзПБ передбачають обов'язкове та безумовне передання цих об'єктів до комунальної власності територіальної громади міста, дійшов правильного висновку про наявність і достатність підстав для зобов'язання відповідача прийняти до комунальної власності житлові будинки, що обліковуються на балансі банкрута».

Таким чином, Закон України «Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності» установлює обов'язок ліквідатора передати органу

місцевого самоврядування об'єкти комунальної інфраструктури, які не належать боржнику на праві власності.

Такий висновок відповідає висновкам щодо застосування відповідних положень статей 41, 42 Закону про банкрутство, викладеним Великою Палатою Верховного Суду у постанові від 02 липня 2019 року у справі № 911/2012/17 (провадження 12-44гс19) (пункти 6.15 – 6.18).

Ураховуючи наведене, суд першої інстанції, з висновком якого погодився й апеляційний суд, зробив неправильний висновок про відсутність процедури передачі об'єкта незавершеного будівництва у комунальну власність територіальної громади.

Крім того, вирішую спір, суди попередніх інстанцій не звернули уваги на таке.

Верховним Судом вже акцентувалась увага на обов'язку ліквідатора передати об'єкти незавершеного будівництва до комунальної власності територіальної громади, який кореспондує обов'язку органу місцевого самоврядування прийняти такі об'єкти без додаткових умов у порядку, встановленому законом. Ці обов'язки є чітко встановленими, а не дискреційними.

Тобто, саме ліквідатор є суб'єктом ініціювання питання щодо передачі об'єктів незавершеного будівництва до комунальної власності територіальної громади.

Відповідно до частини першої статті 2 ЦПК України завданням цивільного судочинства є справедливий, неупереджений та своєчасний розгляд і вирішення цивільних справ з метою ефективного захисту порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод чи інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб, інтересів держави. Водночас не підлягає судовому захисту похідний інтерес позивача у захисті порушеного права іншої особи (постраждалого), оскільки судовому захисту підлягає саме порушене право останнього. Такий захист за участі позивача можливий лише за умови здійснення ним процесуального представництва постраждалого.

У справі, що переглядається, з вимогами про надання згоди на прийняття до комунальної власності територіальної громади м. Запоріжжя об'єктів житлового фонду за адресою: вул. Фортечна, 3Б в м. Запоріжжя; Запорізькій міській раді прийняти до комунальної власності територіальної громади м. Запоріжжя об'єкти житлового фонду за адресою: вул. Фортечна, 3Б в м. Запоріжжя,

замовником яких є ТОВ «Константа», яке постановою Господарського суду м. Запоріжжя від 02 травня 2018 року визнано банкрутом, звернувся Щолкін М. В., який не є а ні замовником будівництва, а ні ліквідатором Товариства.

Водночас, чинним законодавством чітко визначено суб'єкта звернення з вимогами про передання об'єкта незавершеного будівництва до комунальної власності територіальної громади, тому Щолкін М. В. є неналежним позивачем у цій справі, що є самостійною підставою для відмови в позові (див. постанови Великої Палати Верховного Суду від 07 липня 2020 року у справі № 910/10647/18 (провадження № 12-175гс19, пункт 7.17), від 08 жовтня 2019 року у справі № 916/2084/17 (провадження № 12-77гс19, пункт 8.9)).

Висновки за результатами розгляду касаційної скарги

Відповідно до пункту 3 частини першої статті 409 ЦПК України суд касаційної інстанції за результатами розгляду касаційної скарги має право скасувати судові рішення повністю або частково і ухвалити нове рішення у відповідній частині або змінити рішення, не передаючи справи на новий розгляд.

Суд скасовує судові рішення повністю або частково і ухвалює нове рішення у відповідній частині або змінює його, якщо таке судові рішення, переглянуте в передбачених статтею 400 цього Кодексу межах, ухвалено з неправильним застосуванням норм матеріального права або порушенням норм процесуального права. (частина перша статті 412 ЦПК України).

Порушення норм процесуального права може бути підставою для скасування або зміни рішення лише за умови, якщо це порушення призвело до ухвалення незаконного рішення. Неправильним застосуванням норм матеріального права вважається: неправильне тлумачення закону або застосування закону, який не підлягає застосуванню, або незастосування закону, який підлягав застосуванню (частини друга та третя статті 412 ЦПК України).

Зважаючи на те, що у справі не вимагається збирання або додаткової перевірки чи оцінки доказів, обставини справи встановлені судами повно, але допущено неправильне застосування норм матеріального права, колегія суддів дійшла висновку, що рішення Жовтневого районного суду м. Запоріжжя від 20 квітня 2021 року та постанова Запорізького апеляційного суду від 29 вересня 2021 року

підлягають зміні в мотивувальних їх частинах з підстав, зазначених у цій постанові.

Керуючись статтями 400, 409, 412, 416 ЦПК України, Верховний Суд у складі Другої судової палати Касаційного цивільного суду,

ПОСТАНОВИВ:

Касаційну скаргу представника Щолкіна Миколи Володимировича – Габуєва Георгія Юрійовича задовольнити частково.

Рішення Жовтневого районного суду м. Запоріжжя від 20 квітня 2021 року та постанову Запорізького апеляційного суду від 29 вересня 2021 року змінити у мотивувальних частинах, виклавши їх у редакції цієї постанови.

В іншій частині рішення Жовтневого районного суду м. Запоріжжя від 20 квітня 2021 року та постанову Запорізького апеляційного суду від 29 вересня 2021 року залишити без змін.

Постанова суду касаційної інстанції набирає законної сили з моменту її прийняття є остаточною і оскарженню не підлягає.

Головуючий

М. Є. Червинська

Судді:

С. Ю. Бурлаков

ЗГІДНО З
ОРИГІНАЛОМ

А. Ю. Зайцев

Є. В. Коротенко

04 ЛИП 2022

В. М. Коротун

Три судді

Исполнено на основании
от 1991
Исполнитель: *Сидор*

О.П. Орлов
С.И. Орлов

